

Asia: VN/7020/2024

Lausuntopyyntö tekoäly- ja tekijänoikeuspienryhmien loppuraporteista

1. Täydentäviä huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin

Onko pienryhmä 1: Tekoäly luovassa työssä loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

Onko pienryhmä 2: Teknologia loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

Onko pienryhmä 3: Oikeudelliset kysymykset loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

2.1 TOIMENPITEET

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä?

Gramex haluaa painottaa ehdotettujen toimenpiteiden osalta erityisesti seuraavia seikkoja:

Tekoälypalvelujen kehittämisen yhteydessä tulee huolehtia tekijänoikeuksien ja tekoälyasetuksen säännösten kunnioittamisesta sekä riittävästä ja tehokkaasta oikeuksien toimeenpanosta. Suojattujen sisältöjen käyttäminen tekoälyn kouluttamisessa tulee perustua sisältöjen oikeudenhaltijoilta hankittuihin käyttöluviin.

Tekoälyasetuksen soveltamisen yhteydessä tulee varmistaa riittävä läpinäkyvyys tekoälypalvelujen kehittämiseen käytettävien sisältöjen osalta. Oikeudenhaltijoille tulee taata riittävä ja tekoälyasetuksen mukainen informaatio, jonka avulla oikeudenhaltijat voi huolehtia tekijänoikeuksistaan ja tarvittaessa lisensoida tai estää tietty teosten käyttö tekoälypalveluissa.

Tekoälyasetuksen käytäntöjen kolmas luonnosversio on avoimuuden toteutumisen osalta hyvin ongelmallinen ja sisältää oikeudenhaltijoiden kannalta kestäättömiä kirjauksia. Käytännössä kirjat mm. johtaisivat tekoälyasetuksessa tekoälypalvelujen kehittäjille asetettujen velvoittavien sääntösten vesittymiseen.

Erityisesti juridiikkaryhmän raportissa on painotettu tekstin- ja tiedonlouhintaa koskevaa rajoitussäännöstä. On kuitenkin korostettava, että tekstin- ja tiedonlouhinnan rajoitusten soveltumista generatiivisten tekoälysovellusten yleisölle saattamiseen tai tekoälymallin kaupallistamiseen, tulee arvioida Bernin kansainvälisen tekijänoikeussopimuksen kolmen kohdan testin valossa. On selvää, että rajoitussäännökset eivät sovellu koko tekoälyn kehittämis- ja koulutusprosessiin, eikä rajoitussäännöksen mukainen käyttö läpäise mainittua kolmen kohdan testiä.

Läpinäkyvyysveloitteet on ulotettava koko tekoälyn arvoketjuun, jotta teosten oikeudenhaltijat voivat valvoa ja toteuttaa perusoikeuksiaan omaisuutensa suojasta ja tekijänoikeuksista. Näyttötaakka siitä, että koulutuksessa on käytetty laillisia lähteitä, on oltava sovelluksen tai palvelun kehittäjällä.

Lisäksi tekijänoikeuden infrastruktuurin kehittämisen osalta haluamme huomauttaa, että se tulee perustua sopimusvapautta ja sisältöjen vapaaehtoisia lisensointia painottaviin ratkaisuihin, ei tekijänoikeuden rajoitusten säätämiseen jonkin sisältöjen käyttäjäryhmän hyödyksi.

2. Onko jokin toimenpide mielestäsi toista tärkeämpi?

-

3. Millä tavalla katsot, että toimenpiteet tulisi toteuttaa?

-

2.2 KOULUTUS- JA TIEDOTUS

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä koulutukseen ja tiedotukseen liittyen?

Mikäli tekoälymallien kehittämistä käsitteleviä pelisääntöjä tai oppaita tehdään, tulee niiden yhteydessä varmistaa, että ne eivät miltään osin ole ristiriidassa tekijänoikeuslain tai tekoälyasetuksen vaatimusten kanssa.

2. Onko jokin ehdotettu teema mielestäsi toista tärkeämpi?

On tärkeää varmistaa myös koulutuksen ja tiedotuksen keinoin, että varsinkin tekoälypalvelujen kehittäjillä on riittävät tiedot ja yleinen ymmärrys tekijänoikeuslainsäädännön ja tekoälyasetuksen niiden liiketoiminnalle asettamista vaatimuksista.

3. Millä tavalla katsot, että koulutus ja tiedotus tulisi toteuttaa?

-

2.3 SELVITYKSET

1. Kannatatko esitettyjä aiheita selvittettäväksi?

Pääosin ehdotetut selvitykset ja lisätiedon hankkiminen tekoälyasioissa on kannatettavia. Emme kuitenkaan kannata kotimaisen selvityksen tekemistä sen selvittämiseksi, mitä tekijänoikeudellisesti relevanttia tapahtuu, kun tekoälymalleja kehitetään. Aiheesta on jo tehty tutkimusta muissa maissa ja lisäksi sekä EU:n alueella että Yhdysvalloissa on meneillään lukuisa joukko oikeudenkäyntejä oikeudenhaltijoiden ja tekoälypalvelujen välillä, jotka tulevat linjaamaan tätä kysymystä.

2. Onko jokin selvityksen aihe mielestäsi toista tärkeämpi?

-

3. Millä tavalla katsot, että selvitykset tulisi toteuttaa?

-

3. Lopuksi

Muita huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin ja niissä esitettyihin suosituksiin?

-

Pihlajaniemi Juha
Gramex äänitemusiikin tekijänoikeusjärjestö ry